

Ljubljana, 29.5.2017

Družine in odrasli posamezniki iz Afganistana brez možnosti za mednarodno zaščito v Sloveniji

V Republiki Sloveniji je leta 2016 za mednarodno zaščito zaprosilo nekaj več kot 1300 ljudi. To je sicer več kot leto prej, vendar je še vedno skoraj trikrat nižje od evropskega povprečja. Samo v Nemčiji, Italiji in Franciji je v istem letu zaščito iskalo skoraj milijon ljudi.

Leta 2016 je bilo v Sloveniji največ prosilcev iz Afganistana (416), več kot iz Sirije in Iraka. V istem obdobju je bilo po naših podatkih¹ odraslim Afganistancem izdanih devet zavrnilnih odločb in nobena ugodilna. Prav tako je bila v letu 2016 izdana ena zavrnilna odločba za afganistansko družino (tri osebe) in nobena ugodilna. Ugodilne odločbe so prejeli le mladoletniki brez spremstva, in sicer v 12 primerih, v štirih pa so jim bile prošnje zavrnjene. **Navedeni podatki ilustrirajo prakso, ki je v Sloveniji v veljavi že več let, in se nadaljuje tudi v letu 2017, in sicer da mednarodno zaščito prejemajo le mladoletniki brez spremstva, odrasli Afganistanci in družine pa v nobenem primeru ne.**

Upadanje števila pozitivno razrešenih afganistanskih prošenj je sicer splošni evropski trend, kar je povezano tudi s spornim dogovorom med Evropsko unijo in Afganistanom, podpisanim oktobra 2016. Kljub upadu priznanih statusov afganistanskim državljanom po Evropi se številke med državami močno razlikujejo, hkrati pa bijejo v oči izrazita odstopanja, ki jih v tem pogledu kaže tudi slovenska praksa. **V Švici je bila v letu 2016 stopnja pozitivno rešenih afganistanskih prošenj 89,4%, v Italiji pa kar 97%**². Na drugi strani lahko iz statističnih podatkov za nekatere države članice evropskega juga in vzhoda celo sklepamo, da mednarodne zaščite ne priznavajo niti mladoletnikom brez spremstva³. Nevladne organizacije nas skrbijo, da se Slovenija s strogo politiko glede afganistanskih prošenj približuje tem državam. Želimo si, da bi se namesto trenutne prakse Slovenija zgledovale po državah z višjim standardom spoštovanja človekovih pravic, ki prošnje obravnavajo individualno in glede na konkretne okoliščine mednarodno zaščito priznavajo tudi odraslim Afganistancem in družinam z otroki.

Mnogoteri poročila s strani verodostojnih virov kažejo, da Afganistan ostaja za civiliste izredno nevarna država. Letno poročilo ZN za leto 2016⁴ opozarja na rekordno povečanje števila civilnih žrtev – v napadih je umrlo 3498 ljudi, 7920 pa je bilo ranjenih. Število žrtev je skokovito naraslo tudi v osrednji regiji, kjer se nahaja glavno mesto Kabul. Ta regija je bila po številu civilnih žrtev leta 2016 na drugem mestu, kar predstavlja 34% porast v primerjavi z letom 2015. Po podatkih poročila je ta porast predvsem posledica samomorilskih in kompleksnih napadov v Kabulu, zato so tudi opozorili, da je bilo leto 2016 za civiliste v glavnem mestu daleč najbolj smrtonosno leto.

---

¹ Podatki so zbrani na podlagi evidenc o postopkih, ki jih vodi PIC. Možna so minimalna odstopanja od uradnih podatkov.

² »Refugee rights subsiding? Europe's two-tier protection regime and its effect on the rights of beneficiaries«, ECRE, marec 2017, str. 32:

http://www.asylumineurope.org/sites/default/files/shadow-reports/aida_refugee_rights_subsiding.pdf

³ Ibidem.

⁴ »Protection of civilians in armed conflict«, UNAMA, februar 2017:

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_annual_report_2016_final280317.pdf

Možnost notranje relokacije afganistanskih prosilcev v Kabul, na katero se v zavrjenih prošnjah pogosto sklicujejo odločevalci Ministrstva za notranje zadeve, bi morala zato biti uporabljena z izredno previdnostjo. Kot sta že večkrat opozorili Upravno in Vrhovno sodišče Republike Slovenije, zahteva presoja uporabe instituta notranje zaščite pozorno in zelo natančno obravnavo vseh okoliščin posameznega prosilca za mednarodno zaščito. Upoštevati je potrebno varnost in zaščito, spoštovanje osnovnih človekovih pravic ter možnost ekonomskega preživetja ob upoštevanju posameznikovih osebnih okoliščin. Poleg varnostne situacije je torej potrebno vzeti v obzir tudi možnost dostojnega življenja ob potencialni vrnitvi v državo, kar je ob naraščanju notranje razseljenih oseb v Afganistanu čedalje bolj problematično.

Humanitarne organizacije poročajo⁵, da je število notranje razseljenih oseb v letu 2016 naraslo na 1,3 milijonov prebivalcev, tudi zaradi vračanja beguncev iz Pakistana, med katerimi mnogi živijo v neformalnih naseljih brez ustreznega dostopa do vode, sanitarij, zdravstvene oskrbe in izobrazbe. Reintegracija je ob pomanjkanju družinskih ali sorodstvenih vezi, kar je posledica relokacije, še bolj težavna. Ne glede na številne izredno ogrožajoče osebne okoliščine mnogih posameznikov ter celotnih družin se afganistanske državljanke, tudi družine in otroke, sistematično vrača v Kabul, čeprav je s tem ogrožena tako njihova varnost kot tudi možnost preživetja. Ravno ta negotova in težavna situacija v Afganistanu je tudi eden od razlogov, zakaj Republika Slovenija velik delež bilateralne razvojne pomoči namenja tej državi.

Poročila mednarodnih organizacij in vladnih služb pričajo tudi o nevarnosti preganjanja določenih skupin oseb v smislu 1. člena ženevske Konvencije o statusu beguncev, zlasti posameznikov, ki delajo za vlado (npr. vojaki, policisti, prevajalci in njihovi družinski člani), oseb, ki so v nevarnosti novačenja s strani talibanov, pripadnikov verskih manjšin, oseb, ki so v nevarnosti pred krvnim maščevanjem ipd.). Kljub temu je Republika Slovenija v zadnjih letih prošnje za mednarodno zaščito zavrnila tudi mnogim posameznikom, pri katerih so podane tovrstne okoliščine, in to celo v primerih, ko so svoje izpovedbe podkrepili s kredibilnimi dokazi.

Ne glede na vse te okoliščine, odrasli Afganistanci in družine z otroki v Sloveniji nimajo praktično nobenih možnosti, da bi pridobili status mednarodne zaščite. Nevladne organizacije, ki spremljamo postopke mednarodne zaščite imamo vtis, da se iščejo predvsem razlogi za zavrnitev, namesto da bi se v vsakem primeru preverjalo osebne okoliščine konkretnega primera.

V zvezi s tem poudarjamo, da ob navedeni praksi tudi možnost sodnega varstva ni zadostna varovalka za prosilce. Sodišča, ki sicer pogosto ugodijo tožbi in razveljavijo zavrnilno odločbo ministrstva, namreč postopke nato vrnejo v ponovno odločanje na prvo stopnjo. Ministrstvo v ponovljenem postopku izda novo negativno odločbo, kar v povezavi z dolgotrajnostjo postopkov – kroničnim problemom slovenskega azilnega sistema, redoma vodi v izgubo volje in upanja s strani prosilca in samovoljno zapustitev Slovenije.

Ministrstvo za notranje zadeve zato pozivamo, da poskrbi za ustrezno obravnavo afganistanskih prošenj za mednarodno zaščito in s tem prekine prakso sistematičnega podeljevanja negativnih odločb. **Opozarjamo na nujnost in resnost upoštevanja vseh osebnih okoliščin kateregakoli prosilca ali prosilke v azilnem postopku, ki bi lahko ob**

---

⁵ »Human Rights Watch: World Report 2017 - Afghanistan«, januar 2017:
http://www.ecoi.net/local_link/334684/463128_en.html

zavrnitvi ogrožale njegovo ali njeno življenje ali življenje njihovih družin, zlasti okoliščin, ki onemogočajo notranjo razselitev in ki so povezane z osebnim preganjanjem.

Podpisniki:

Društvo Humanitas

Pravno informacijski center nevladnih organizacij – PIC

Forum za enakopraven razvoja - FER

Zavod Krog

Človekoljubno dobredelno društvo UP Jesenice

Slovenska filantropija

Društvo Odnos

Mirovni inštitut

Zavod Tri

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije

Amnesty International Slovenije

Društvo za ZN za Slovenijo

OVCA, Društvo za osveščanje in varstvo pred diskriminacijo

Humanitarno društvo ADRA Slovenija

Zavod Voluntariat

Zveza prijateljev mladine Slovenije

Poslano:

Mag. Vesna Györköš Žnidar, ministrica, Ministrstvo za notranje zadeve RS

Boštjan Šefic, državni sekretar, Ministrstvo za notranje zadeve RS

Nina Gregori, generalna direktorica, Direktorat za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo, Ministrstvo za notranje zadeve RS

Dr. Miro Cerar, predsednik vlade, Urad predsednika vlade RS

Dr. Milan Brglez, predsednik Državnega zbora, Državni zbor RS